

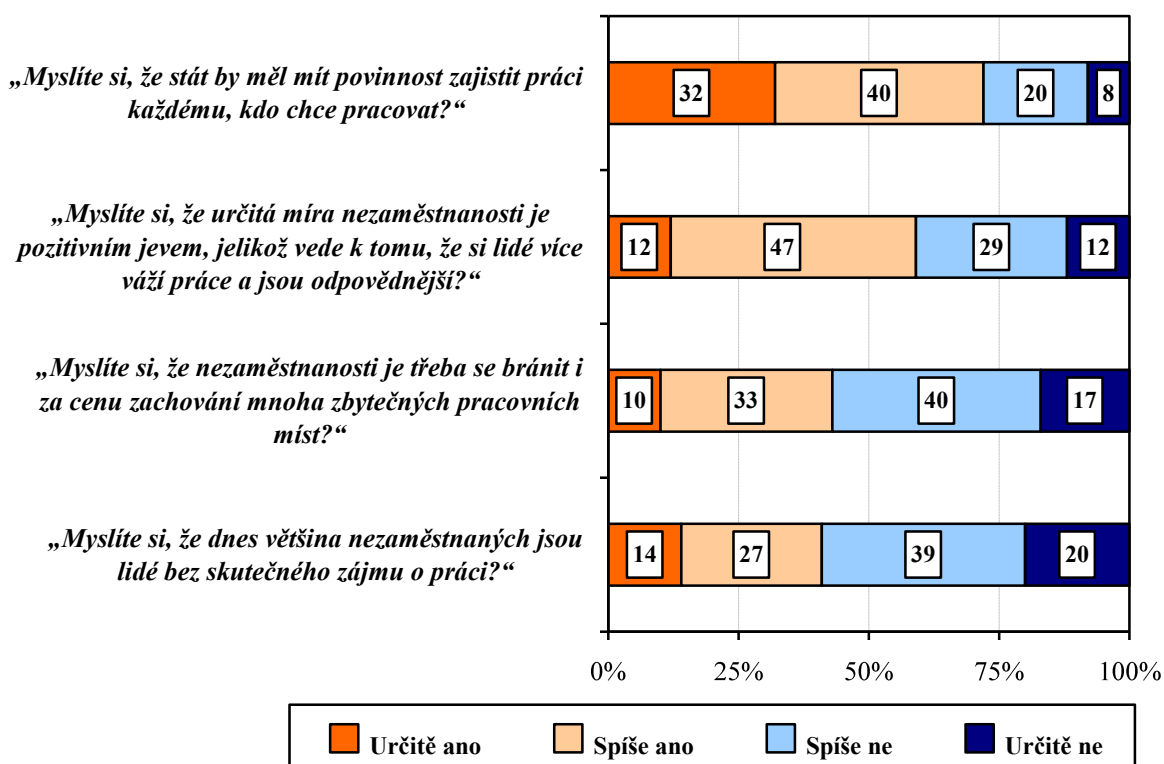
JAK SE ČEŠI STAVÍ K PROBLÉMU NEZAMĚŠTNANOSTI?

Řešení nezaměstnanosti by občané nejraději svěřili do rukou státu. Podle téměř tří čtvrtin by měl mít stát povinnost zajistit práci každému, kdo o ni stojí. Se zachováním zbytečných pracovních míst jako prostředkem boje proti nezaměstnanosti však většina veřejnosti nesouhlasí. Více než polovina občanů totiž na nezaměstnanost nahlíží jako na pozitivní jev, který vede k tomu, že jsou lidé odpovědnější a váží si své práce. S názorem, že většina dnešních nezaměstnaných jsou lidé, kteří opravdový zájem o práci nemají, občané spíše nesouhlasí.

Citované výsledky pocházejí z výzkumu STEM provedeného na reprezentativním souboru obyvatel České republiky starších 18 let, který se uskutečnil ve dnech 29. srpna až 8. září 2013. Respondenti byli vybíráni metodou kvótního výběru. Na otázky odpovídal rozsáhlý soubor 1093 respondentů.

STEM se pravidelně ptá lidí na to, co si myslí o nezaměstnanosti a nezaměstnaných. Téměř tříčtvrtinová většina české veřejnosti (72 %) se přiklání k názoru, že stát by měl při řešení problému nezaměstnanosti zastávat aktivní roli, že by se měl lidem postarat o práci. Třetina respondentů je o tom pevně přesvědčena. Proti tomu, aby státní instituce povinně zajišťovaly práci, je zhruba čtvrtina české veřejnosti.

Názory na nezaměstnanost a nezaměstnané (v %)

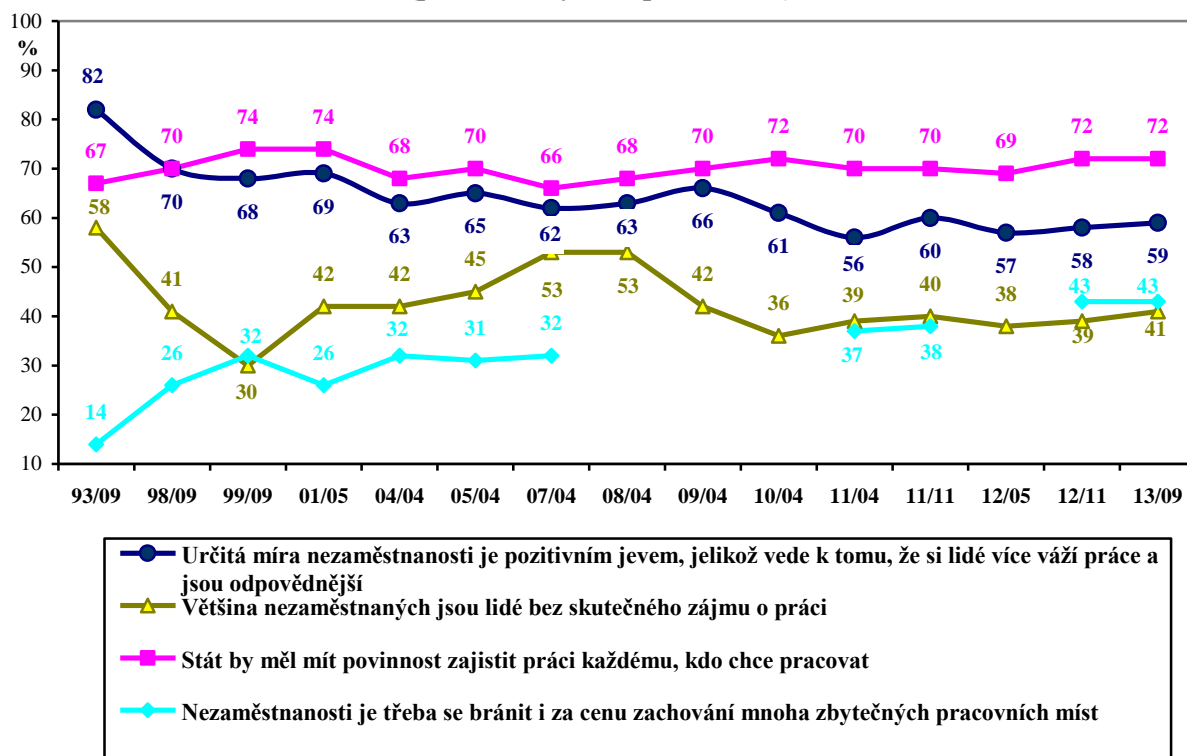
Pramen: STEM, Trendy 9/2013, 1093 respondentů starších 18 let

Jak dále ukazuje graf na předchozí straně, na otázku, zda je třeba bránit se nezaměstnanosti i za cenu zachování zbytečných pracovních míst, se česká veřejnost vyslovuje převážně negativně (57 %). Podobná, přibližně třípětinová většina občanů (59 %) považuje určitou míru nezaměstnanosti za pozitivní jev, který stimuluje lidi k větší odpovědnosti a úctě k práci. Pouze však asi desetina lidí si to myslí „určitě“, velká většina zaujímá k této otázce umírněný postoj „spíše ano“ nebo „spíše ne“. S tím, že většina nezaměstnaných jsou lidé bez zájmu o práci, vyslovilo v aktuálním průzkumu souhlas 41 % dotázaných, 14 % populace je o tom pevně přesvědčeno.

STEM sleduje názory lidí na nezaměstnanost a nezaměstnané už 20 let. Dlouhodobá časová řada ukazuje, že mínění o této problematice je v posledních letech relativně ustálené. Největší názorovou stabilitu vidíme v odpovědích na otázku, zda by stát měl povinně zajišťovat práci tomu, kdo o ni stojí. Zároveň je patrné, že podíl lidí, kteří zastávají názor, že je potřeba bránit se nezaměstnanosti zachováváním přebytečných pracovních míst, v čase neustále mírně roste až na nynějších 43 % (od roku 1993 se tedy jeho zastoupení ztrojnásobilo).

Mínění, že nezaměstnaní ve skutečnosti nemají zájem o práci, v české veřejnosti převažovalo na počátku existence samostatného českého státu a pak ještě v době ekonomického vzestupu v letech 2007-2008, od roku 2009 je však menšinové a pohybuje se kolem 40% hranice. Názor, že určitá míra nezaměstnanosti je pozitivní jev, sdílela v roce 1993 výrazná většina lidí (kolem 80 %), postupně však, s nárůstem nezaměstnanosti, tento podíl klesal, do roku 2010 se držel nad 60% hranicí a v posledních třech letech spíše nepatrně pod ní.

**Názory na nezaměstnanost a nezaměstnané - vývoj v čase
(podíl kladných odpovědí v %)**

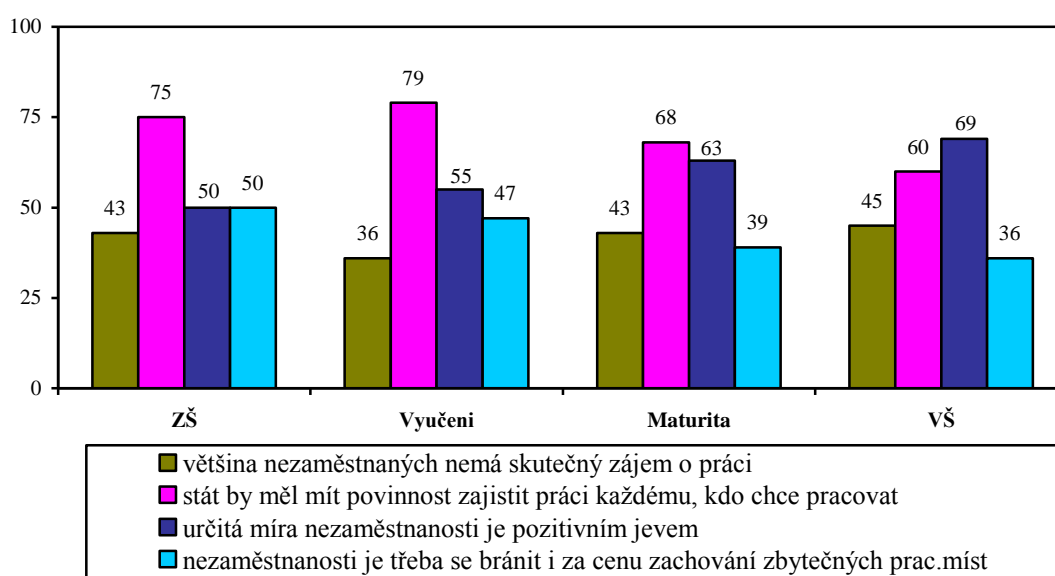

Pramen: STEM, Trendy 1993-2013

Názory na nezaměstnanost a nezaměstnané se jen velmi málo liší u mužů a u žen, malé rozdíly jsou u lidí různého věku. Významnější rozdíly se ukazují u lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a mezi různými sociálními skupinami. Názor, že stát by měl každému zájemci zajistit práci, a stejně tak mínění, že je třeba bojovat proti nezaměstnanosti i za cenu zachování zbytečných míst, převažuje u lidí s nižším stupněm vzdělání. U lidí s úplným středoškolským vzděláním či s vysokoškolským vzděláním je tento názor výrazně méně četný. Se zvyšující se úrovní vzdělání naopak sílí názor, že určitá míra nezaměstnanosti je pozitivním jevem a lidé si díky ní váží práce.

Názory na nezaměstnanost

Podle nejvyššího ukončeného vzdělání, podíly kladných odpovědí v %

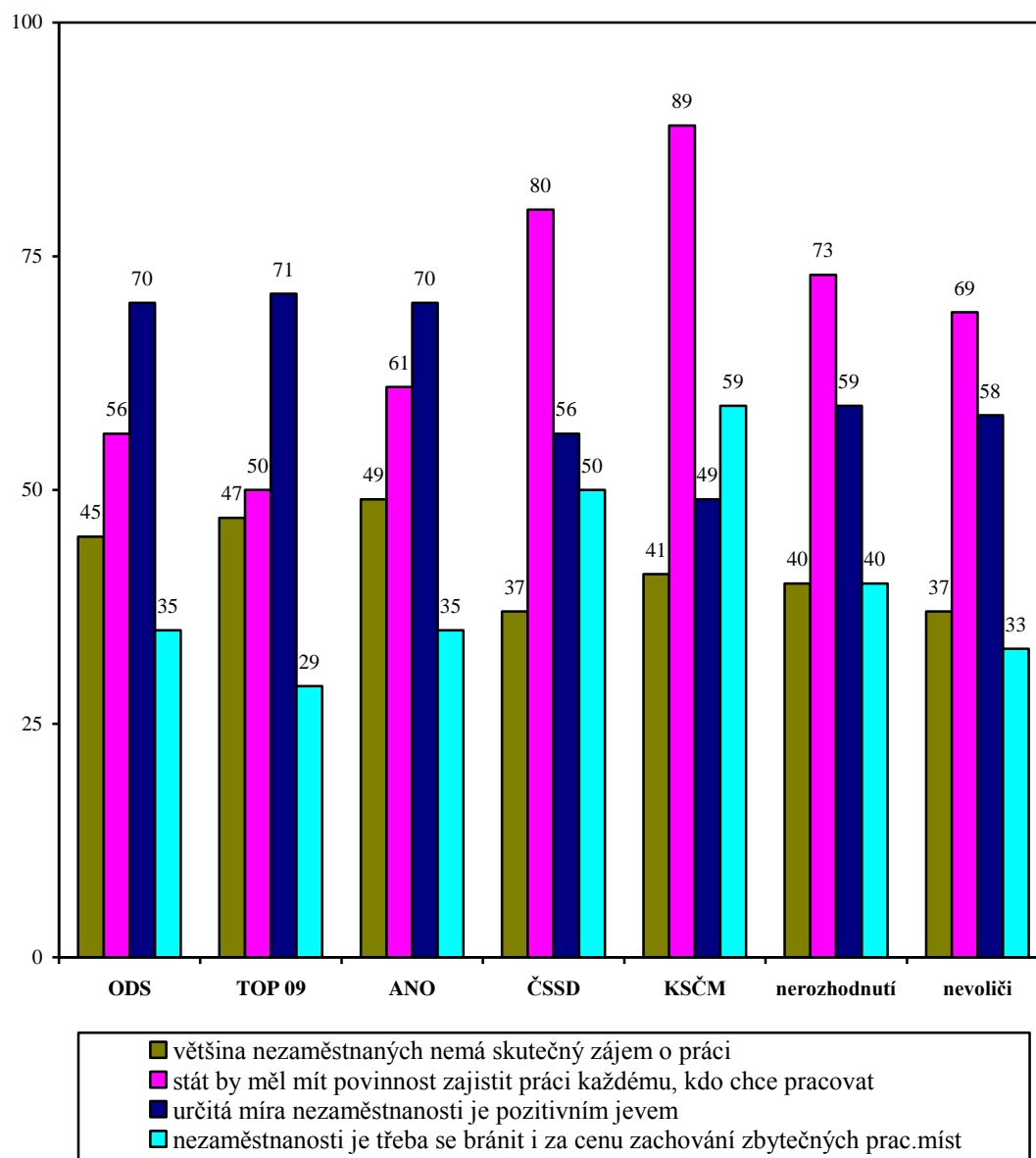
Pramen: STEM, Trendy 9/2013, 1093 respondentů starších 18 let

Relativně nejméně zastánců názoru, že nezaměstnanosti je třeba se bránit i za cenu zachování nadbytečných míst, a také, že stát by měl povinně zajistit práci každému, kdo o ni má zájem, je mezi živnostníky a podnikateli. Mínění, že určitá míra nezaměstnanosti je pozitivní jev, zastávají relativně nejčastěji zaměstnanci a nejméně často důchodci. Ti také častěji požadují na státu, aby zajistil práci každému zájemci.

Výrazné rozdíly jsou logicky mezi lidmi, kteří preferují pravicové a levicové politické strany. Jak ovšem ukazuje následující graf, i mezi sympatizanty pravicových stran více než polovina hájí názor, že stát by měl zajistit práci všem, kteří pracovat chtějí, a naopak i přibližně polovina stoupců levicových stran souhlasí s tím, že určitá míra nezaměstnanosti napomáhá tomu, že si lidé více váží práce, a že je tedy pozitivním jevem.

Názory na nezaměstnanost

Podle stranických preferencí, podíly kladných odpovědí v %

Pramen: STEM, Trendy 9/2013, 1093 respondentů starších 18 let, údaje za ANO jsou vzhledem k menšímu počtu respondentů orientační